

UČITELJSKI TOVARIŠ.

Glasilo

„Slovenskega učiteljskega društva v Ljubljani“.

Izdavatelj in urednik:

Andrej Žumer,

nadučitelj in c. kr. okrajni šolski nadzornik.

Št. 24.

Ljubljana, 15. grudna 1892.

XXXII. leto.

Vsebina. Vabilo k občnemu zboru „Slovenskega učiteljskega društva v Ljubljani“. S. Rutar: Goriški Kras. — J. Marn: Knjiga Slovenska. — Književnost. — Naši dopisi: Iz Dola. — Iz Polhovega Gradca. — Društveni vestnik. — Vestnik. — Uradni razpisi učiteljskih služeb. — Listnica uredništva.

VABILO

k

občnemu zboru „Slovenskega učiteljskega društva v Ljubljani“,

kateri bodo

dné 28. grudna t. l. v magistratni dvorani ljubljanski. — Začetek ob 9. uri.

V s p o r e d :

1. Predsednikov ogovor.
2. Tajnikovo poročilo.
3. Blagajnikovo poročilo.
4. Volitev treh pregledovalcev računov.
5. Knjižničarjevo poročilo.
6. Volitev 9 udov v odbor.
7. Volitev delegatov za prihodnji občni zbor „Zveze“.
8. Samostalni predlogi, kateri se morajo vsaj dva dneva pred zborovanjem javiti odboru.

Na ogled bodo razstavljene K. Janskega nove podobe za nazorni nauk.

K obilni udeležbi vabi uljudno

odbor.

Goriški Kras.

Najčudnejša goriška reka je Timava (Reka) pri Št. Ivanu. Zdaj izvira iz treh jam (ob deževji tudi iz večih). Precej močen je severni rokav, ki precej malin goni, skoro neznamen pa srednji. Za tem pride jama, ki je sedaj suha in zadnjič tretji, južni in najmočnejši izvir, ki je cela reka zase. On dobiva vodo še iz drugih jam in slednjič sprejme tudi prva dva rokava vase. Izliva se že po 930 m dolgem, blizu 50 m širokem toku v morje. Njen padec znaša ob oseki samo 1·58 m, o plimi za polovico manje (0·79 m). Velika je toliko, da nosi celo do izvira male ladije. Ob deževji je njena voda rdečkasta in se potem razločuje še pol ure daleč po morji.

Dandanes je dokazano, da je Timavin gorenji tok notranjska Reka. Ta izvira izpod gore Lisec v gozdu Dletvo (v Istri) in teče proti severozahodu po Kranjskem ter dospe z desnim bregom pri razvalinah „na Školju“ do goriške meje, kjer se razširi kot jezero. Goriško mejo spremlja 11 km daleč do izliva v Škocijansko jamo (230 m nad morjem). Od leve strani sprejema potok Padež, ki meji Istro z Goriškim. V škocijanski dol pada Reka globoko, nareja spodaj smaragdno-zelena jezerice in se izliva potem v Škocijansko jamo. Podzemeljski tok Reke je natanjko izražen po ozki dolini za Žekancem. Pod Pliskavico se sliši šumenje podzemeljske reke. Jameljčani zajemajo v naravni votlini čisto studenčnico. Ves podzemeljski tok Reke do Timave znaša 35·26 km. Razven Reke in Raše nema Kras drugih tekočih voda. Dobe se sicer tu pa tam mali studenci, kakor v Kobdilji, pri Dobrevljah (Tomaj) in Povirji, ali ti dajajo le malo vode. Vsa izpodnebna mokrota odceja se po razpoklinah, ponorih in požiralnikih v podzemeljske votline in tudi omenjeni studenčki izgubljajo se po kratkem toku pod kamenito površje.

O dolgotrajni suši je na Krasu veliko pomanjkanje vode. Obstoječe lokve ali

„kali“ in tu pa tam nahajajoči se vodnjaki se kmalu posuše in revni prebivalci morajo 3—5 ur daleč hoditi po pitno vodo za se in za živino. Šele pred malo leti so začeli v večjih krajih z deželno in vladino pomočjo napravljati obsežnejše cementirane vodnjake, v katerih se voda ne posuši tudi o veliki suši ne.

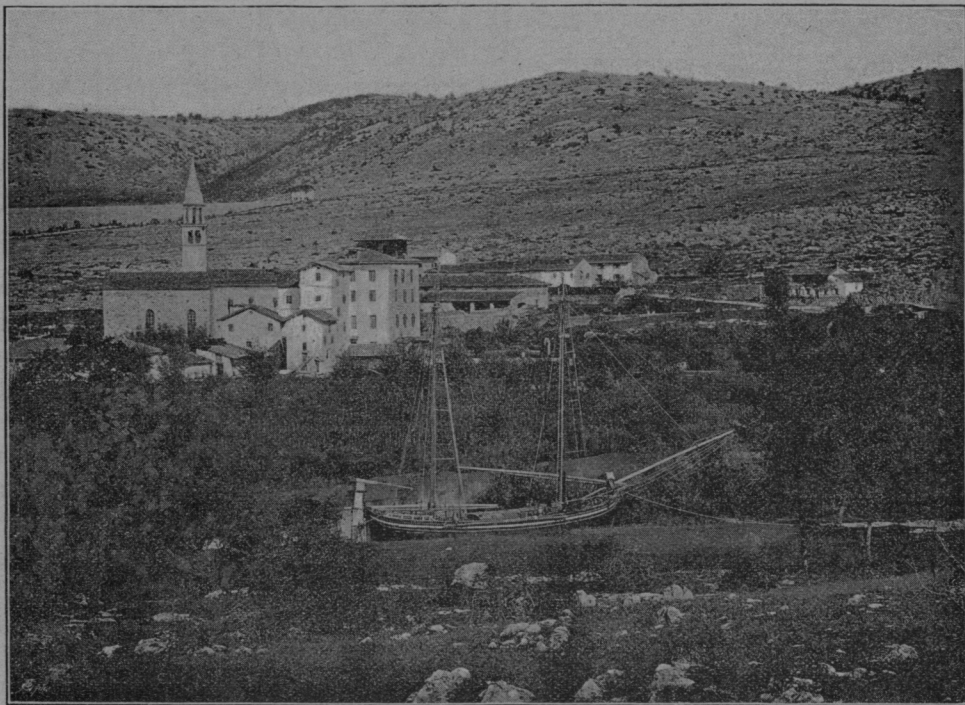
Z oglejskega zvonika se pregleda ves Kras proti Trstu in še dalje proti Istri. Čeravno je njegovo površje žalostno, vendar nam odkriva v svojih podzemeljskih jamah nepričakovana čudesa. V novejšem času obiskujejo najbolj divaško (prestonoleslednik Rudolfovo) okapnico, južno od železniške postaje, ker so vse kapniške tvorbe v njej zelo čiste, sneženo bele. Našli so jo meseca maja 1884. Okapnica „Vilenica“ pri Lokvi nema sicer tako velikih podzemeljskih prostorov, kakor slavna postojinska, vendar pa so njene podobe iz bliščečega kapnika ravno tako lepe. Vhod obeta malo, zato pa je njena notranjost tem lepša. Po kamenitih stopnicah se pride 257 m globoko na „prižnico“, katera visi nad strašanskim propadom. Jama se deli v dva hodnika: glavni drži proti Trebiču, kjer se nahaja v globini od 300 m mirno tekoča voda; drugi pa bolj k severozahodu proti Danam in Dutovljam. Tudi njo je obiskal cesar Frančišek I. 1818. V kraških okapnicah vise mogočni stebri izpod stropa navzdol in njim nasproti se vzdigajo drugi od tal navzgor. Mnogokrat so se že srečali in sklenili v jeden sam steber. Ti kapniki delajo različne podobe, sedaj posamezne, sedaj v gručah stoječe. Vidiijo se n. pr. podobe križa, Matere božje, angelje s peroti, perice ob potoku, prižnice, oltarji, prostorne sobe, kakor plesišča itd. Druge znane kraške okapnice so: Malanica pri Sežani, Jerihovica blizu Klanca pri Gorjanskem, Vodnik pri Tubljah (proti Brjam), Lokvica pri Opatjem selu, v Jamljah (lani najdena),

Leskoviča pri Nabrežini, v Gabrovici, na Proseku, itd. Mnoge izmed njih (n. pr. jameljska, gabroviška) imajo tudi prazgodovinske ostanke in sledove, da so v starodavnih časih ljudje po njih bivali.

Preznamenita je Škocijanska jama in tamošnji prirodni most. Notranjska Reka teče namreč pod širokim obokom, nad katerim stoji cerkev in vas Škocijan. Na zahodni strani zija velikanska udrtnina, t. j. 160 m dolgi Škocijanski dol. Po njem teče Reka in napravlja 13 m visok slap. Nad

drugih pa široka in visoka, kupolam podobna. Najimnitnejši tak prostor v jami je „Rinaldinov dom“. Tudi v Škocijanski jami se nahajajo prazgodovinski ostanke.

Tudi Kras ima svoje gradove, med katerimi slovi zlasti Devinski, sezidan vrh navpične stene ob morji (26,5 m visoko). Obdan je krog in krog z mnogimi zidovi, nasipi in trdnjavami in njegovi stolpi gledajo ponosno v spodej pluskajoče sinje morje. Pod novim gradom ob morji se vidijo razvaline starega in fantastično steno

Sv. Ivan pri Devinu.

slapom je postavljen nov 14 m dolg most, ki se vzdiga 60 m nad njim. Nad mostom pa se potrebnje še 80 m višine do roba dola in tako iznaša vsa globina, v katero se Reka končno izgublja, 153 m. Pa tudi podzemeljski tok Reke so preiskali $2\frac{1}{2}$ km daleč in našli, da napravlja še 24 manjših slapov. Smer jame se vleče proti severozahodu, torej proti Divaški postaji. Struga je skoro neprestano s skalami posuta, jama pa na nekaterih krajih zelo zožena, na

„nuna“. Blizu grada je slavnoznani park, morda ravno tam, kjer je stal že davno pred Kr. r. imenitni gaj lovske boginje Dijane. V njem rasto skoro vedno zeleni hrasti in terebinte. S strehe devinskega grada se vidijo proti severu razvaline doberdobškega grada, ki se je tudi ponosno vzdigal nad malim jezerom. Iz tega se odteka voda v staroslavno, klasično reko Timavo, kjer se je bilo začelo prvo kulturno življenje na Goriškem. Vergil pripo-

veduje, da je imela sedmero šumečih izvirov ter jo imenuje „mater morja“; sedaj pa prav pohlevno priteka iz treh votlin ter se po kratkem toku izliva v morje.

Slikovitost Krasa povzdiguje tudi železnica in njene zgradbe. Od Ležeč do Proseka je napeljan 38 km dolg vodovod, ki daje vsak dan 1600 kubičnih metrov vode za nasitjenje strojev ter za domačo potrebo postajam in stražnicam na vsej omenjeni progi. Na zahodni strani postaje Nabrežina drži železnica čez 640 m dolgi in poprečno 20 m visoki vijadukt, najvažnejšo umetno zgradbo kraške železnice. Tvarina (najlepši školjknati vapnenec) je vzeta iz blišnjih kamenolomov. Oboki so 9·5 m široki. Koj za vijaduktom so naredili železnici tir skozi 19 m globoko skalnato zaseko. Koncem zaseke odpre se potovalcu prvikrat razgled na sinjo Adrijo, ki 160 m nižje pljuska ob skale. Ta pogled na brez-krajno morsko gladino preseneti vsakega, ki prvikrat zagleda morje. Blizu Nabrežine je vodni stolp, ki pa stoji že na tržaških tleh. V ta stolp vzdigajo studenčno vodo s sesalnicami od morske obale 145 m visoko, da preskrbujejo ž njo postajo Nabrežino. Tudi tržaško mesto je napeljalo iz teh studencev, katere Slovenci imenujejo Brojanica (italijanizatorji pa „Aurisina“), pitno vodo v Trst l. 1885. — Opomniti je tudi treba, da kaže Kras svojo najneprijaznejšo stran tujcu, ki potuje po železnici ali veliki cesti, a prijazni kraji, kakor Tomaj, Dutovlje, Rodik ostanejo skriti.

Podnebje je na Krasu samo na sebi mehko in ugodno. Srednja letna toplina znaša 8—10° C; ob morski obali pri Devinu in Sestljanu kaže toplomer tudi po zimi 6·5—7° C. Zelo neugodno pa vpliva na kraško podnebje sedanja golost sveta. Gozdi pospešujejo dež, napravljajo torej

vlažno in hladno podnebje. Kjer pa gozde posekajo, tam postane zrak vedno bolj suh, rosa se ne napravlja več, rastline ne morejo kliti in pomanjkanje zelišč navstane. Pri tem se posuše tudi izviri, potoki in reke izgube mnogo svoje vode, lokve in jezera se izhlape in le še o deževji se napolnijo zopet z vodó. Kjer ni gozdov, tam dobe severovzhodni vetrovi večjo moč in naredo podnebje mnogo mrzlejše, nego bi drugače bilo. In ravno pomanjkanje gozdov pospešuje silno moč burje.

Kadar ne piše burja, je zima na Krasu precej prijetna; snega pade le malo in redko. Poletja pa so navadno vroča in zelo suha, tudi v obližji morja. Zaradi pomanjkanja gozdov se golo skalovje tako razbeli, da puhti od njega vroč popolnoma suh zrak, ki pobije vso vlago iz oblakov. Čez dan tako razbeljena tla se ne ohladé zadosti po noči, da bi se mogla rosa narediti, zlasti ker je ne pospešuje drevesna mokrota. Suša je torej navadna prikazen na Krasu vsako poletje. Suho vreme nastopi navadno že mal. travna, večkrat celo že sušca, in traja do kimovca, izvzemši nekaj ploh v vel. srpanu. Vinotoka nastopi južno vreme z močnim deževjem, kmalu potem pa zavlada suha burja. Vmes pa je po zimi več časa prijetno, lepo vreme. Na spomlad začne zopet burja tuliti, tako da posuši vso zimsko mokroto in naredi večkrat mnogo škode, zlasti otrese rada cvetje s sadnega drevja.

Vender pa ima Krašovec rajši suho leto, ker če mu tudi suša vzame prvi pridelek (žito), obrodi mu pa trta tem bolje in vino je zanj glavni pridelek. Mokra leta so pa tudi žitu škodljiva in dajajo le obilo krme za živino, katere po Krasu tako zelo primanjkuje.

S. Rutar.

(Dalje prih.)

Knjiga Slovenska

v

XIX. veku.

*

Franjo Marn r. 26. jan. 1846 v Stangi, gimnazijo zvršil v Ljubljani l. 1865, vseučilišče obiskoval nekaj v Pragi nekaj v Gradcu, kjer je dostal preskušnjo iz klasične filologije in iz slovenščine, postal pomožni in l. 1872 pravi učitelj na kr. gimnaziji v Zagrebu, kjer službuje še sedaj.

V slovenščini se je oglasil javno prvičkrat v „Vencu“, ki so ga l. 1862 vodju Jan. Nečáseku pri odhodu v Prago poklonili učenci gimnazije ljubljanske. V imenu petošolcev zložil mu je Fr. Marn čestitko: „Mladosti vodja! Tebe če slaviti — Slovenska Vila, pred Teboj stoji, — Hvaležna mladež če Ti venec zviti — K slovesu venec britke žalosti“ itd. (str. 9. 10) v sedmih kiticah; n. pr. (5 kit.):

Le to nam je v britkosti tolažilo,
Da narod ljubljeni Te ne zgubi. —
Kakó bi brata nek ne veselilo,
Da tudi brat kaj dobrega dobi?
Pozdravi, osrečuj tam Slave sine,
Nam brate drage češke domovine itd.

Tako je zložil ginljivo žalostinko Fr. Marn v Danici l. 1862 št. 22: „Alojzijanci v spomin svojemu rajnemu vodju, prečastitemu gospodu Jurju Grabnarju, umerlemu v Ljubljani 21. mal. serp. 1862“. V desetih odstavkih se pričinja n. pr.:

Kaj tako otožno tulijo vetrovi,
Kaj se skriva solnce, oblači nebo?
Čuj, mertvaški žalostno pojo zvonovi.
Milega duhovna v tamni grob neso itd.

Venec na grob preč. gosp. Janezu Bonaču, čegar mile pesmice so takrat navduševale Slovence in čegar nagla smrt je vse navdala s pomilovanjem. V šestih kiticah poje Fr. Marn v Danici l. 1864 str. 13. 14 n. pr. v 4:

Zvezda sjajna si Ti, Janez dragi!
Ki Te vzela je v mladosti smert.
Cerkve, domovine up preblagi!
Krije dans Te že mertvaški pert.
Cerkev, kje imaš sedaj učenca,

Ki bi Te bolj ljubil, bolj častil?
Ljudstvo, mladež, kje imaš miljenca,
Ki bi Te bolj varval, bolj učil?
(cf. Jezičn. XIX. 1881).

Kakor lani, so tudi letos v Alojznici imeli živo breso t. j. napravili so debeli četertek domače pa vender očitno gledišče. Igrali so lani „Zwei Freunde und ein Rock“ po nemški, in po slovenski „Nikolaj Zrinjski“, po Körnerji poslovenil Fr. M.; letos pa „Ei so beiss“ ali „der missvergnügte Holzhacker“, in „Skriti biser“, spisal N. Wiseman, poleg nemškega poslovenil Fr. M. (Danic. 1864 str. 36).

Slovenska Vila. Izvirne slovenske povesti, novele, balade, romance in pesmi. Prvi vezek. V Ljubljani 1865. 8. 112. Nat. J. Blaznik. Založila Fr. Celestin in J. Jurčič. V njej se nahajajo str. 46 do 49: Pesmi (Zložil —r—) I—X: Sonet. Njena molitev. Trn. Tolaž. Rosne cvetlice. Svojim cveticam. Ribič. Poslednja želja. Moja lira. Ko mene več ne bo. — Moč ljubezni. (Novela, spisal —r— str. 49—66).

Iz Prage je l. 1865—66 dopisoval —n prav marljivo v Zg. Danico, o središču Česke in njenih znamenitostih, o raznih slovesnostih, o sv. Janu Nep. in Husu ter poslednjega močni veljavi mej českim narodom, o vseučilišču, o gimnazijah novejših in o pogrešanju filozofije in stilistike v njih; o bližnji vojski: Zlé je matko zlé — Braniboři zde! Poslednje poročilo bilo je o smrti Nečásekovi 26. nov. 1866.

L. 1866 je vstanovil Fr. Gerbic v povzdigo cerkvenega petja „Liro Sionsko“, kjer so tiskane mnoge cerkvene in pobožne pesmi, katere je zložil Fr. Marn, napeve pa sta jim narejala Gerbic in Belar.

Kar je bil pričel v Alojznici, nadaljeval je v Pragi, in Slovenska Talija I. vezek str. 165 kaže: Inserat. Vesela igra v 3 dejanjih, po Sabini iz češkega poslovenil Fr. Marn. — Nikolaj Zrinski. Žalostna igra v 5 dejanjih, po Körnerji posl. Fr. M. — Vez. II. l. 1867: Ultra. Veseloigra v enem djanji. Česki spisal F. Šamberk, posl. Fr. M. — Vez. VII. 1868: Oproščeni jetnik. Šaloigra v 1 dj. Po nemški posl. Fr. M.

Blagi Janežič podpiral je vse take dijake, in sad temu prijateljstvu kaže se na pr. v Večernicah l. 1865: O toči (68—75). L. 1866: Grom in strela (47—58). L. 1867. Hrana rastlinska (70—75). — K oledarček l. 1867: O telesni hrani (34—46). L. 1868: Tomaž Kren, ljubljanski škof (42—46). — Glasnik l. 1867: Lastovka. Mravljske vojske. Življenje pod vodo. Česki spisal Em. Purkyně. — L. 1868: Hči Gustav Adolfa. Poleg poljskega Fr. M. (162—170). — Cvetnik I. l. 1867: Spremembe na zemlji. Živalsko zimsko spanje. Po češkem poslov. Fr. Marn. Del II: Življenje v gozdu. Zemlja (Po Heblu). Zakaj je vsak dren kriv? Prerodna rastlin. Lev, kralj v puščavi. Steblo in klas (Po češkem). — Cvetnik slov. slovesnosti. Življenje pod vodo (cf. Glasn.). O Vilah (329—332).

Slovnica češkega jezika z berilom. Spisal Franjo Marn. Založila Matica Slovenska v Ljubljani. V Pragi 1867. 8. 152. Tiskarna dr. Ed. Grégrova. Slovnica sega od str. 1—106. Berilo 107—138. Slovarček str. 139—152.

Hrvatska slovnica za Slovence. Spisal Franjo Marn, gimn. profesor. Založila Matica Slovenska. V Zagrebu 1879. 8. 168. Tiskom dioničke tiskare. Slovnica od str. 1—112. Berilo (v latinici in nekoliko v cirilici) str. 113—138. Slovarček str. 139—168.

Obe te knjigi ste nastali po mojem naročilu in budilu. Nekaterim sicer delo ni bilo po godu. Skušnja pa potrjuje, da ste

bili na jako veliko korist zlasti slovnski mladini, v pospeh slovnski vzajemnosti, ki se odslej vedno bolj razodeva v našem mladem slovstvu slovnskem. Drugo knjigo je pisatelj posvetil dr. J. Bleiweisu o njegovem LXX. godu. Dokaz, da ste knjigi Slovincem dobro vstregli, je tudi to, da ste popolnoma pošli in da se po obeh prav pogostoma poprašuje.

Praktische Grammatik der kroatisch-serbischen Sprache. Bearbeitet von Fr. Marn. Prof. am k. Agrarmer Gymn. Agram. 1887. 8. 217. Verl. Suppan-Fiedler. Druck J. Hühn. Zweite verbess. Aufl. 1892. — Knjiga na korist tudi slovnskim dijakom, kateri se hočejo pravilno naučiti jezika hrvaško-srbskega — z mnogimi berili v latinici in cirilici ter primernim slovarjem.

Poleg nekaterih razprav v izvéstju gimnazijskem na pr. Akuzativ u lat. grčk. i hrv. jeziku l. 1873 itd. — je prof. Fr. Marn spisoval in spisuje še največ po naročilu deželne vlade šolske knjige na pr.: Njemačka slovnica za srednja učilišta, vježbenice i čitanke za I—IV razred gimnazijski, po katerih se hrvatski dijaci na podlagi maternega jezika vadijo tujega, dokler se naši slovnski učenci še vedno trpinčijo naravnost s popolnoma nemškimi slovniciami in pretežkimi berili ali čitankami. — Tako je sestavil „Njemačke čitanke“ i za višje razrede gimnazijske, za djevojačke učione, katere so že večkrat tiskane. — „De Viris illustribus urbis Romae“. A Romulo ad Augustum. Authore Lhomond za III. razred hrv. gimn. priredio i rječnik dodao. Izdanje II. l. 1889. — „Prijegled grčke i rimske literature sa dodatkom iz starine sa 18 tablica“. U Zagrebu 1891. Nakladom dioničke tiskare. — „Rječnik k Homerovim pjesmama“, nakladom sveučilištne knjižare Fr. Zupana. —

To bodi v dokaz, kako delujejo Slovinci marljivo v raznih strokah mej Hrvati, kar će o prilici povedati bratska Knjiga Hrvatska!

Književnost.

Iz Begunj. (Odgovor gosp. Frančišku Jakliču na oceno III. zv. »Iskric«.) „Quot capita, tot sententiae“. O nobenej stvari bi se ta resnični izrek ne mogel bolj uporabiti, kakor glede ocen mojega III. zvezka »Iskric«. Ocene po različnih časnikih so bile različne. Vender o tem so se zlagali vsi ocenjevalci, da je knjižica primerna slovenske mladini, zaradi česar so jo tudi toplo priporočali. Le tovariš g. Fr. Jaklič v »Učit. Tovarišu« št. 23 nima priporočilne besede in skoro bi se izrazil, da ne najde niti za las dobrega na mojih »Iskricah«. Stvarne ocene sicer zaman iščeš po Jakličevem spisu. Prebravši njegove vrstice, domislil sem se besedij g. vodje Schreinerja, kateri je pisal v 22. l. »Popotnikovem«: „Tudi jaz sem prepričan, da je čistost in jasnost jezika v vsaki knjigi*) zelo važna reč. Samo da bi bila je dina stran, na katero se je ocenjevalcu ozirati, tega ne verjamem“. In res, zdi se, da je g. ocenjevalcu mojih »Iskric« to „jedina“ stran. Le ob začetku mi očita samohvalo, ker sem zapisal verza

Ko pisal sem povesti te
In pesni pel srebrnočiste . . .

pa o „Trošanu in Urošu“ se izraža, „da ima spis premalo življenja in je pisava presuhoparna“. O vseh drugih točkah molči ter se omejuje le na kritikovanje z jezikoslovnega stališča.

Gledé prve izjave Jakličeve moram opomniti, da nisem, napisavši ona dva verza, niti mislil na samohvalo. Nameroval sem le izreči, da so pesmi gledé vsebine čiste, srebrnočiste, da mladina ne najde v njih nič spodtakljivega.

Kar se dostaje Jakličevega izreka ob „Urošu in Trošanu“, veljaj njegova; moji učenci so omenjeno povestco kaj radi brali; torej ne utegne biti ravno tako „suhoparna“. Pa, kakor sem dejal, veljaj Jakličeva sodba, saj „de gustibus non est disputandum!“ Poglejmo si zdaj „pogreške“, katere mi očita gospod tovariš!

Najprej mi očita, da sem pisal: „Preljuba mladost“, češ „mladost“ ne znači istega kakor „mladina“. Bodi si! To „napako“ mi je očital tudi neki drug list. Ta, kakor tudi g. Jaklič, pa védi, da imamo tukaj — **metonimijo**, in kot metonimija je ta izraz opravičen! Ako pravim „mladost“ v pomenu „mladine“ jemljem „abstractum pro concreto“. To metonimijo rabi tudi narod sam rekajoč: Mladost je norost. (Mimogredé omenim, da se tudi v verzu „Nesrečnik raztrgan je, dà! polunag!“, nahaja metonimija, kakor če bi dejal: Naš sosed je pogorel m. hiša našega sosedu.) Tudi dični naš Tomšič, ogovarja naše otroke koj v 1. listu svojega „Vrtca“ (leto I.) „Preljuba mladost!“

Gosp. Jaklič mi nadalje očita, da „zamenjujem glagol ovršiti z izvršiti, (zvršiti). Zdaj pa prosim g. Jakliča, naj pogleda v Cigaletovo „Terminologijo“ (str. 134), kjer bode čital, da je zvršiti = ovršiti. Zadnji izraz je znan tudi našim bratom Hrvatom, kar je tem bolje! — Sicer pa čitaj tudi kar veleučeni naš c. kr. deželni šolski nadzornik g. Šuman piše v svojej „Slovenski slovnici po Miklošičevi primerjalni“ na strani 292, sub 9! (t. j. „o“ odgovarja nemškemu **be** =).

Gosp. Jakliču je oblika „ležnivih“ napačna! Ma bravo, il nostro Sign. Francesco! To ste se zopet prav pošteno — urezali! Ponižno prosim, vzemite v roke „Levstikovih spisov I. zvezek!“ Tu čitate na str. 86 v pesmi „Težka obramba“ v 2. kitici

„Če vseka te v novinah
Ležnivo i strupno . . .“

torej mora „ležnivo“ vender-le biti pravilno, saj Vam je Levstik avtoriteta; ne-li? No, zakaj pa je oblika „ležnivo“ pravilna? utegne vprašati marsikedo. Naj pojasnim dotično pravilo, katerega sicer zaman iščeš v naših šolskih slovnica, katerega se je pa véрно držal posebno pokojni Erjavec (tudi Stritar!) Stvar je prav jednostavna! „Ako koren nima naglasa, tedaj se njegov **a** spremeni v **e**“. Na pr. čast; od tod izhaja čestiti, a ne častiti; ne: velečastiti gospod, ampak velečestiti gospod. To velja tudi o besedi z máno, s tábo; prav se piše tudi z menój, s tebój (z menó, s tebó), ker je naglas tu preskočil s korena na bližnji zlog. Po tem pravilu se prav piše „láhko“ ali pa „lehkó“. Zatorej je napačno pisati „Lehko noč“ m. „Lahko noč“. Po teh vzgledih bode te zdaj umeli, zakaj se piše: nominativ: láž, genitiv: leži; ležniv . . .

Izraz „par“ se gosp. ocenjevatelju ne zdi toliko vreden, da bi se rabil v knjigah, posebno ne v „mladinskih“. Res ni to slovenska beseda; a ker je pri nas že vdomačena in je tudi Hrvatje ne odrivajo s praga, mislim, da ne grešimo Bog si ga vedi kakó ako jo rabimo.

Kakor o „med“ in „mej“, bilo je tudi zaradi oblik „kader, kadar in kedar“ že dosti pisanja. Jaz sem se odločil za prvo obliko, ne le zato, ker jo je v I. letniku „Zvona“ rabil Stritar, nego tudi zato, ker jo tako izgovarja ljudstvo v mojej domovini.

Oblika „širila“ (= bügeln) je navadna v mojej domovini. Tudi Lah rabi v tem pomenu „stirare la camicia = širiti srajco.

Besedo „lepenka“ sem tolmačil že v II. zvezku svojih „Iskric“ (str. 32.) Čemu torej to ponavljati? — „Da sta ložje prenašala svoje nadloge“; ta stavek ne ugaja g. Jakliču; njemu se zdi edino prav: „prenašala nadloge svoje“. Po katerem paragrafu

*) šolski! — Ured.

slovenske slovnice? Res je, da je taka porazstava besedij sedaj „moderna“, a meni se zdi to tolike vrednosti, kakor ona razvada, „da se stavi vez za dopovedkom“, kar je po pravici grajal v zadnjem listu „Doma in Sveta“ veleč. gosp. dr. Lampe. Ni še vse pravilno, kar je „novošegno“, verujte mi!

Prav se piše mⁿih ali m^enih, kar ima tudi Bartel na str. 454. svojega slovarja.

„Brivec“ ali „brijač“, to je naposled eno in isto. Tudi Bartel ima oba izraza (glej str. 70. Bartlovega slovarja.)

Gosp. ocenjevatelj pravi, da bi se nikomur niti ne sanjalo, da „par mladičev“ pomeni par „Lehrjunge“, ampak da bode vsak mislil, da znači to „par mladih živalij“ (!) Jaz pa sem najslabšega svojega učenca v II. razredu vprašal, kakó umé oni sta vek, in umel ga je prav, saj vendar ni misliti, da bi „mlade živali“ imele opraviti s škornjami. Temu, kar Lah imenuje „garzone“, ne vem jaz boljšega izraza kakor „mladič“.

Tisti „posebni“ izrazi, katere našteva g. ocenjevatelj, niso moje novoskovanke, ampak zajel sem jih iz naroda ali pa sem se jih naučil pri boljših naših pisateljih; celó tisti preklicani „en hip“ se košati v — Levstiku! (Glej Levstikove zbrane spise, I. zv. stran 108!)

„Dopadati“ v pomenu „gefallen“ je pri nas že udomaćena beseda in tudi Bartlov slovar je ne zametuje.

Meni se zdi pridevnik „nor“ boljši od „blazen“, ker ga med narodom bolj pogostoma čuješ nego „blazen“. Vrh tega govori narod norec, norišnica, ne pa blaznik, blaznica. No, pa to je malenkost!

Na goriškem Krasu čuješ večkrat: „Kaj večiš?“ To vprašanje dajejo Krašovci tudi bolj odraslim ljudem. Potem takem si nisem ogrehtil duše, če sem pisal, da je „deček vekal“, no, saj je bil „mali Branko“ res še — majhen otrok!

„Cebada“! cebniti! — to sta „strašna“ izraza! Izraz „cebniti“ najdeš že v Janežič-Kleinmayrovem slovarju. Pa tudi po vsem Goriškem je beseda „cebniti, cebada“ znana. In zakaj bi se dobre slovenske besede ne smele vpeljevati v pisno slovenščino, čeprav imajo to nesrečo, da so doma na Primorskem in ne na Kranjskem? Saj je celo slavni Erjavec vpeljal v pisno slovenščino nekatere primorske izraze; na pr. vseròd = povsod; malce = nekoliko; mičken = majhen itd.

Izraz *redarstvenik* je tako dober kakor *redar*, le izpeljava jima je drugačna!

Beseda „zblekniti“ živi v tržaškej okolici.

Nehoté sem se moral nasmehljati, ko sem čital, kaj g. ocenjevatelj piše o imenih „Trošan“, „Uroš“, „Dušan“, „Žarko“ itd. Gospod ocenjevatelj! Kaj se bodeva prepirala o tem! Vprašam Vas le: cenite li Vi — Stritarja! „Gotovo!“ porečete. No, če ga cenite, če Vam je ta mož avtoriteta, vzemite v roke

njegove „Zbrane spise, VI. zv.“, pa čitajte, kaj piše na str. 275. pod naslovom: „Slovenska imena“. Ako ta spis dobro preudarite, vedeli bode,te, zakaj sem si nalašč izbral taka — „nekoledarska“ imena!

Izrazi forint, boteljka, roba, in dr. imajo pri nas „domovinsko pravico“ in ni jih lehkó izpodriniti. Tudi ne umejem, zakaj bi v pisnej slovenščini ne smeli rabiti prenosov ali pripodob, saj baš te — kakor piše g. Fr. Zakrajšek — pospešujejo in vekšajo govorsko ličnost. Zatorej ne bojte se toliko „očij, v katerih strele švigajo;“ podoba ta naposled ni tako huda kakor mislite. H u j š a je Vaša izjava, da skoro umrjem, ker sem pel, da „srce, prej veselo, bolnó mi je zdaj“, češ: „srčne bolezni so smrtonosne“. Gospod tovariš! S to izjavo ste hoteli biti duhoviti, a dosegli niste svojega namena! To je le nepriimerno smešenje moje osebe, da ne rečem hujšega!

In s tem končam! Nadejem se, da mi nihče ne zameri, da sem s svojim odgovorom pobral v našem „Učit. Tov.“ nekoliko prostora, saj so take razprave koristne, ker bistrijo nazore ter nas ob jednom poučujejo. Ne prisvajam si sicer neznotnosti, toda toliko ponosom sem, da tu pred vsem slovenskim svetom javim, da kolikor slovenščine zna g. ocenjevalec, najmanj toliko je z nam tudi jaz. To bi utegnilo potrditi tudi učiteljšče v Kopru, kjer je mene in g. ocenjevalca izpraševal iz slovenščine isti profesor! Kdor hoče biti pravičen kritik v slov. slovstvu, njemu ni zadosti, da piše kako povestco v „Ljub. Zvon“ ali „Dom in Svet“, nego mora imeti še drugih svojstev. Jaz se niti najstrožje kritike ne bojim, samo da in stvarna in pravična; mrzimo pa ono porogljivo pisarjenje po „kopitu“ g. ocenjevalca.

Janko Leban.

Ocena „Iskric“ v 23. šte. „Učit. Tov.“ je gospoda pisatelja Janko Lebana silno razburila. Njegov pisateljski ponos in baje omadeževana čast je zahtevala krepke obrambe. Zeló se je potrudil in je poslal svoj odgovor in zagovor. Ne prosim odpuščenja, ker vem, da mi g. Janko te predrznosti ne odpusti nikdar, ampak prosim vse one, ki beró odgovor gosp. J. L., naj se potrudijo še jedenkrat prečítati tiste vrstice, katere sem napisal v 23. številki našega lista o „Iskricah“. Upam, da izprevidi vsak, da mu ne delam krivice, ali vsaj toliko ne, kakor se dozdeva g. J. L. Oni pa, kateri so toli srečni, da imajo v rokah Iskric III. zvezek in so ga morda že prečítali, pritrđijo mi izvestno, da je bila moja ocena premehka. Na nekatere opombe mi gospod Janko niti ne odgovarja in potrjuje s tem, da imam jaz prav. Nekatere reči je sevó moral zagovarjati, da bi kdo ne dobil slabega mnenja o njegovi pisateljski zmožnosti. — Trdim še vedno, da mora v ogovoru biti prelžuba mladina, ne „mladost“; za otroke se mora pisati jasno, da jim ni treba spisov še posebej razlagati. Naj piše g. Tomšič (pred 20 leti) „mladost“ za mladino, naj govori pregovor za „mladost“, prav še ni, ker razloček med

mladino in **mladostjo** je vendar vsakemu dovolj jasen. Dvomin, da bi kateri učitelj vprašal učence: „Ali ste že „ovršili“ naloge?“ **Zvršiti** je tukaj na mestu (v zadnji številki sem pisal napačno „izvršiti“), ker „ovršiti“ ima isti pomen, kakor sem povedal zadnjič. Najpravilnejši pridevnik od samostalnika laž je **lažniv**, naj g. Janko še tako išče dokazov za svojo pisavo „ležniv — ležnivih“. G. Janko se je blagovolil pošaliti z „moderno“ pisavo „prenašala nadloge svoje“, hoteč vdariti mene, toda je imel tako smolo, da je počil samega sebe. Grajal sem tako pisavo in sem trdil, da mora biti **prenašala svoje nadloge**, ker g. Janko piše: „prenašala nadloge svoje“ (glej str. 14. vrsta 12.) in „ostanete v sobici svoje“ (glej str. 65. vrsta 6.). Potrjujem, da ima Bartel v besednjaku m n i h, m e n i h, toda nima „minih“ kakor piše g. L. na str. 54. in 55. „Mladič“ odgovarja pri nas nemškemu ein junges Thier, ne pa ein Lehrjunge, kar je toliko kakor **rokodelski učenec**. Ako „dopada“ g. L. „nor“, norec (Narr) bolj kakor blazen in dasi ostane pri izrazu „cebada“, vendar upam, da me ne bode „cebnii“, ako ga kdaj obiščem. — Z druge strani kakor jezikovne je knjižico težko ocenjevati. V spisih ni novih idej in proti npravnosti ne greši nikjer, takó, da moram pritrčiti g. Janku, da je gledé nató res „pesmi pel sre-

brnočiste“, ker mu je geslo: „Bog, car in dom“, kakor povdarja večkrat s ponosom. Sicer pa pesmi nikakor niso „srebrnočiste“, — Bog obvaruj! — vsem se pozna velik trud, ki so ga prizadejale svojemu očetu, ker so le gola, vsakdanja proza v težko zverženih verzih, da vse v „trdih sklepih ječi“ in kliče osvete svojemu roditelju, ki jih je s težavo spočel. — Kdor ne verjame, kupi si naj Iskrice III. zvezek. — Toliko v ogorčnem govoru in zagovoru, ki je prvi in zadnji. Lasati se z g. J. Lebanom nečem, ker vem, da ga ne izpreobrne nihče. Zahvalim se mu pa za vse lepe „navke“, ker on res zna svojo reč, kajti pokazal je v svojem odgovoru, da je čital mnogo, da je pravcati Bücherwurm. Svojega odgovora nisem mogel „opoprati“ z obrabljenimi latinskimi frazami in z divnimi italijanskimi vzkliki, povedal sem prav po domače, kar sem moral povedati in upam, da me bode g. Janko Leban razumel tudi brez tujih citatov. Javiti moram tudi jaz „pred vsem slovenskim svetom“ (?), da zna gospod Janko Leban več slovenščine kakor jaz in da ne bode treba nikomur o tej resnici dvomiti, povem, da sem bil ves čas slab dijak. Gospod Janko, oprostite, govorniki je moral Vaš udani *Francišek Jaklič.**

V Ljubljani, 9. grudna 1892.

Naši dopisi.

Iz Dola. Nova dvorazredna ljudska šola v Dolu. Obhajali smo dné 26. vinotoka slavnost blagostavljanja novega šolskega poslopja. Bil je že skrajni čas sezidati novo šolsko poslopje, kajti prejšnje je bilo že premajhno, zelo slabo, mokro in vlažno. Prepovedalo se je iz več vzrokov mladež v to poslopje sprejemati. Dolgo se je pretehtovalo, kje bi stala prihodnja dvorazrednica; slednjč kupil te tukajšnji krajni šolski svet severni trakt Dolske graščine v ta namen od g. Palme-ta za 3000 gld., katerega je imenovani g. graščak za 2400 gld. v šolo predelal in od svoje še ostale graščine popolnoma odstranil. V ponedeljek dné 24. vinotoka se je vršila kolavdacija, pri kateri so bili navzočni gospodje: G. Friderih, c. kr. okrajni glavar, J. Bólz, c. kr. inžener, J. Pintar, okrajni zdravnik in udje tukajšnega krajnega šolskega sveta. Blagoslovljenje šolskega poslopja se je pričelo s svetom mašo, katere se je udeležil krajni šolski svet in šolska mladina. Po sveti maši je šla šolska mladina v novo šolsko poslopje, katero je blagoslovil g. župnik J. Jarc spremljevan od asistence dveh g. duhovnikov. Zbrani mladini je govoril imenovani gosp. župnik, kot predsednik krajnemu šolskemu svetu in opominjal učenke in učence, naj ljubijo svoje odgovornosti. Učitelj g. H. Bizjak govoril je o napravi šole sploh, zahvaljeval vse dobrotnike, kateri so pripomogli in darovali k gradenju nove šole, posebno pa našega

presvetlega cesarja Franciška Jožefa I., kateri je odprl svojo radodarno roko in milostno tudi tej šolski občini daroval 200 gld. Otroci so zapeli cesarsko pesen, zunaj pred krasno okinčanim šolskim poslopijem pa so gromeli topiči in oznanjevali denašni slovesni dan. Tako se je končala ta slavnost.

Iz Polhovega Gradca. Kakor bele vrane so redki dopisi iz Polhovega Gradca v Vašem cenjenem listu, gospod vrednik!

Kaj bi pač človek mlatil prazno slamo! Berilna vava »spodobno se obnašaj« veli v nekem stavku: »Kadar ne veš kaj dobrega govoriti, — tukaj reci m o pisati, — pa molči«. — A vendar hočem »jedno mimo« spregovoriti v naši jednorazrednici.

V neki profeciji velike sobote jutro se v cerkvi bere: »Crescite et multiplicamini!« Ako je kje na preljubí široki zemlji ta znameniti stavek v veljavni, je gotovo v prvi vrsti pri nas. »Ne bo še konec življenja in sedanjega potovanja«, take misli me obhajajo, kadar v rokah držim razrednico tekočega šolskega leta. Dobrih 230 glav obojega spola šteje t. l. naša »univerza«. Kakor drobni ptički odpirajo kljunčke, da jim stara hrane donášata, zre poželjivo naša šolska mladež po šolskih knjigah, a težavno, jako težavno je stanje učiteljevo, ki mora tolikemu številu otrok vbi-

*) Govorili sta obe stranki, ergo konec besedij! — Vred.

jati in vcepljati v glavo različne hrane potrebne za vsakdanje življenje.

Zares, mučenik si, učitelj na jednorazrednici. Vsak te vidi v počitku, a nihče pri delu.

Komaj se ti shladi opoludne sedež v šoli in še ne dobro opočijejo ušesa, že zopet ga greješ in napaenjaš svoje moči tolikemu številu šolskih otrok v prid. Blažitelj otroških src, dušni hranitelj njihov, à vender moraš večkrat dasiravno v svesti svojega vzvišenega poklica, odjenjati. Naj ne grem predaleč, da ne zajdem. Omeniti mi je le, da je toliko število otrok jedni učni moči preveliko in ne more jih zmagovati.

Da ni slednjč obilnega, ali celo nikakega vspeha, kar mora učitelj od ljudi čestokrat slišati, je umevno. Da bi vender kmalu zasijalo solnce na taki jednorazrednici!

Te dni došlo je tukajšni šoli od neznanega dobrotnika mnogo šolskega blaga za uboge učence v vrednosti 12—14 glđ.

V Vašem cenjenem listu, naj se temu velikodušnemu dobrotniku izraža v imeni krajnega šolskega sveta in uboge šolske mladine najtoplejša zahvala. Bog mu plačaj! Vivat sequens! *Janko Bajec.*

Društveni vestnik.

Iz kranjskega okraja. (Odkritje Rozmanovega spomenika. — Zborovanje učitejskega društva.) Dne 20. vinotoka se nas je zbralo v kljub grdemu vremenu precejšno število tovarišic in tovarišev v Stari Loki, da še jedenkrat obiščemo in vzamemo slovo od zemeljskih ostankov prerano umrlega tovariša g. Antona Rozmana, učitelja v Žabnici ter odkrijemo slovesno spomenik, kateri naj še poznim rodovom oznanja, da tu počiva vzgleden učitelj, iskren rodoljub, kateri bi bil še veliko koristil svojemu narodu, da mu ni neizprosna smrt prerezala tako zgodaj nit življenja.

Po sv. maši zbrali smo se njega čestilci ob gomili, kjer se je po cerkvenih opravilih poslavljaj imenom tovarišev in šolske mladine v ganljivih besedah gosp. N. Stanovnik, nadučitelj v Selcih, a učiteljsko društvo — katero je oskrbelo tudi spomenik — položilo je na gomilo v znak ljubezni in spoštovanja do rajnega krasen venec. Učitelji pevci pa so zapeli v slovo »Blagor mu« in »Nad zvezdami«.

Dragi Anton, res Te krije črna zenulja, a duh Tvoj še živi med nami. Le prerano si nas zapustil ter se preselil v one višine, kjer vlada večna ljubezen. Z Bogom, blagi prijatelj! Na svidenje nad zvezdami!

Ob 10. uri zborovalo je naše društvo v prostorih g. Gusella v Škofji Loki. Gospod predsednik L. Jelenc prav prisrčno pozdravi zbrano učiteljstvo. Veseli ga, da se je zborovanja udeležilo toliko učiteljev. S posebnim zadovoljstvom pa naglašja, da so nas počastile tudi gdč. kolegije. Omenja zborovanja »Zveze« v binkoštih v Kranji za katere sijajni nastop ima društvo ne malo zaslug. Končno omenja krivičnih napadov na učiteljstvo ter odločno oporeka, da bi bilo slovensko učiteljstvo brezversko, saj se ves pouk opira na Boga in vsaka čitanka prične se z molitvijo.

Na to poročja tajnik o društvenem delovanji prošlega leta. Društvo vidno napreduje, število članov množi se od leta do leta osobito podpornih.

Blagajnik g. J. Režek potem poročja o gmotnem stanji društva. Navzlic ogromnim troškom, ki je imelo društvo v minulem letu, smatrati je financijelno stanje po iztirjanji večjega zneska ugodnim.

Volitev novega odbora bila je precej živahna. Izvoljeni so sledeči gg.: L. Jelenc predsednik, B. Krenner namestnik, Fr. Luznar tajnik, K. Benedik namestnik, J. Režek blagajnik, I. Jezeršek povovodja, A. Kmet namestnik.

Pri posameznih nasvetih predlaga g. Fr. Luznar, naj bi se poslala nadučitelju g. V. Ribnikarju, kateri je kot predsednik »Zveze« na Svetčevem banketu tako odločno branil in zagovarjal čast slovenskega učiteljstva, zahvala, kar se je sprejelo z odobravanjem in jednoglasno.

G. J. Režek predlaga, naj se onim udom, kateri so še na dolgu za lansko ali predlansko leto, stavi obrok in če se ne odzovejo, smatrati jih izstoplim iz društva, kar se je sprejelo.

Gospod predsednik zahvali še udeležence za vidno zanimanje za naše društvo ter nas z navdušenini besedami vspodbuja, da se tesno oklenemo društva, kajti le v slogi je moč ter s trikratnim »slava« klicem na presvetlega vladarja zaključil zborovanje.

Telegrafično nas je pozdravilo isti dan zborujoče kamniško učiteljsko društvo.

Po obedu pridružil se je tudi g. Fr. Košir, kapelan v Smledniku ter dejansko pokazal, da duhovnik in učitelj prav lahko delujeta skupaj, če iščeta le to, kar jih družji. Bilo je več napitnic, vmes pa so nas razveseljevali naši pevci. Da pri tej priložnosti nismo zabilil prekoristne družbe sv. Cirila in Metoda, razume se samo po sebi. Le pre kmalu je minil čas in s teškim sreem smo se morali ločiti z veselo zavestjo, da nam ostane ta dan v dobrem spominu.

Vestnik.

Pouk o šolski higijeni. Na c. kr. učiteljskih v Ljubljani bodeta v tem predmetu poučevala vladni svetnik g. dr. Fr. Keesbacher in g. dr. Fr. Zupanec.

Umrl je dne 30. listopada t. l. v Gradci c. kr. deželni šolski nadzornik v p. g. dr. Frančišek vitez Močnik. Kaj več o njem priobčimo v prihodnjem letniku.

Dr. Anton Gindely. Dne 24. vinotoka je umrl znani zgodovinar Anton Gindely, profesor na nemški univerzi v Pragi. Pokojnik je bil porojen v Pragi 3. kimovca 1829, kjer je tudi dovršil gimnazijo in visoko šolo. Od 1853. l. je služboval nekaj časa na češki realki v Pragi, potem je znanstveno prepotoval Nem-

čijo, Francosko, Belgijo in Španijo, ter se zopet povrnil v Prago, kjer je postal profesor avstrijske zgodovine na univerzi. Zgodovinsko snov je posebno rad zajemal iz 17. in 18. stoletja. Poznamo ga pa najbolj radi njegovih zgodovinskih šolskih knjig. Jeden njegovih najbolj znanih spisov je 1855. l. objavljena studija: »O Komenskega življenji in delovanji v tujini«. S tem spisom je obudil splošno zanimanje za tega pedagoga. Zadnje svoje dni se je še pečal s zivotopisom Komenskega, toda smrtno je zbolel, ko je pregledoval zadnje tiskovno polo tega svojega dela. Ta spis v pedagogiskih krogih željno pričakujejo, ker se baje v marsičem razločuje od prejšnjega zgoraj imenovanega.

Uradni razpisi učiteljskih služeb.

Št. 968

o. š. sv. Na trirazrednici v Višnji Gori je stalno popolniti drugo učno mesto z letno plačo 500 gld.

Prosilci naj svoje pravilno opremljene prošnje predpisanim potem semkaj vložijo do dne 25. grudnia 1892.

C. kr. okrajni šolski svet v Litiji
dne 30. listopada 1892.

Št. 976

o. š. sv. Na dvorazrednici v Litiji je mesto nadučitelja stalno popolniti. Letna plača 500 gld., opravnina 50 gld. in prosto stanovanje.

Prosilci naj svoje pravilno opremljene prošnje predpisanim potem semkaj vložijo do konca tega meseca.

C. kr. okrajni šolski svet v Litiji
dne 1. grudnia 1892.

Št. 931

o. š. sv. V šolskem okraju črnomaljskem se razpisujejo naslednje učiteljske službe v stalno umeščenje:

1. Na štirirazredni Franc-Jožefovi ljudski šoli v Črnomlju III. učno mesto z letno plačo 500 gld. in IV. učno mesto z letno plačo 450 gld.

2. Služba učitelja-voditelja na nemški jednorazrednici na Planini (Stockendorf) z letno plačo 450 gld., doklade 30 gld. in prostim stanovanjem. Slovenskega jezika zmožni prosilci imajo prednost. Ta služba more se tudi začasno podeliti.

Prošnje je vlagati do dne 20. grudnia 1892 pri e. kr. okrajnem šolskem svetu v Črnomlju.

C. kr. okrajni šolski svet v Črnomlju
dne 26. listopada 1892.

Št. 1825

o. š. sv. V Krškem šolskem okraju se v stalno umeščenje razpisujejo sledeče učiteljske službe:

1. Tretje učno mesto na trirazredni ljudski šoli v Leskovci z letno plačo 450 gld.

Listnica uredništva.

Č. g. H. M. v P.: Vašega odgovora na oceno »C. B.« v tej obliki ne moremo priobčiti. Razkladati, kakšne lastnosti mora imeti ocenjevatelj, to ne spada v odgovor. Da pa drug ocenjevatelj v drugem listu iste knjige ni ocenil po Vaši volji, to nam ni nič mar.

2. Drugo učno mesto na dvorazredni ljudski šoli na Raki z letno plačo 450 gld.

3. Drugo učno mesto na dvorazredni ljudski šoli v Čateži z letno plačo 450 gld.

4. Učiteljsko mesto na jednorazredni ljudski šoli v Trzišči z letno plačo 500 gld., z opravnino doklado 30 gld. in prostim stanovanjem.

Prošnje za te službe naj se predpisanim potem semkaj vložijo do 20. grudnia 1892.

C. kr. okrajni šolski svet v Krškem
dne 2. grudnia 1892.

Št. 1460

o. š. sv. Na jednorazredni ljudski šoli v Ratečah se bode podelila služba učitelja-voditelja v četrtem plačilnem razredu, z opravnino doklado 30 gld. in stanarino 80 gld.

Prošnje za to službo se imajo podajati postavnim potem s prilogami vred do 31. grudnia 1892 pri tukajšnjem uradu.

C. kr. okrajni šolski svet v Radovljici
dne 2. grudnia 1892.

Št. 1214

o. š. sv. Drugo učiteljsko mesto na dvorazrednici v Grahovem z letno plačo IV. razreda in s prosto porabo jedne sobe se bode stalno ali tudi začasno oddalo dne 1. sušca 1893.

Prošnje naj se pošljejo predpisanim potem do dne 2. prosinca 1893 tukajšnjemu uradu.

C. kr. okrajni šolski svet v Logatci
dne 9. grudnia 1892.

Preklic.

Št. 968

o. š. sv. Tuuradni razglas od dne 18. listopada 1892 št. 944 gledé stalne popolnitve tretjega učnega mesta na trirazrednici v Višnji Gori se s tem preklicuje.

C. kr. okrajni šolski svet v Litiji
dne 30. listopada 1892.

Poslane znamke smo porabili v dobrodelen namen. — G. — z — v K.: Poslanih podatkov o »Ped. d.« danes nismo mogli priobčiti, prihodnjic. Hvala! — G. F. G. v K.: Prihodnjic; danes ni bilo mogoče. — Vsem p. n. gg. sotrudnikom in tovarišem iz srca želimo srečno novo leto!

P. n. gospodom krajnim šolskim svetovalcem in šolskim voditeljem!

Gledé na obilo naklonjenost, katero izkazujejo gospodje krajni šolski svetovalci in šolski voditelji moji tiskarni, usojam si opozarjati na svojo

tiskarno in zalogo šolskih tiskovin.

Zboljševaje dan za dnevom svojo tiskarno morem znatno znižati ceno častitim naročilom ter smem se nadejati, da bodo nizko stavljene cene, ter vselej točno in ukusno zvršena častita naročila dala povod, da mi ohranite naklonjenost pri popolnjenji pisarnih potrebščin.

Zahvaljujé se za dosedanje zaupanje se priporoča za obilna cenjena naročila z odličnim spoštovanjem

Rudolf Milic
tiskarna v Ljubljani.

„Narodna tiskarna“ v Ljubljani

ima v zalogi za leto 1893

Skladni koledar

cena 60 kr.

Dijaški koledar

cena 60 kr.

Stenski koledar

cena 25 kr.

Ti koledarji se dobivajo tudi v vseh knjigotržnicah.

Častitim naročnikom „Učiteljskega Tovariša“.

Za naročnike »Uč. Tov.« sem tudi letos priredil originalne platnice za ta list v črnem platnu z zlatim tiskom na prednji strani in po hrbtu po načinu, kakor so v navadi platnice pri zakonskih zbirkah. V nadi, da dobim dosti naročnikov, postavil sem ceno samo na **40 kr.** (po pošti 50 kr.). Po isti ceni se dobe platnice za prejšnje letnike. Z vezanjem vred računim za letnik 85 kr. Za obilno naročbo se priporoča

Ivan Bonač,
knjigovez,
Ljubljana, Šelenburgove ulice št. 6.

Šolske knjige in šolske potrebščine

v največji zalogi, pri večjih naročilih in gotovem plačilu proti rabatu, potem **razna učila** kakor globije, telurije, stenske table za nazorni nauk, kakor tudi zemljevide, fizikalčne priprave i. dr., imenoma **Tomšič-Nazorni nauk**, I. in II. del po 3 gld. 50 kr., pripravne knjige za šolske knjižnice v mnogem številu najuljudneje priporoča

J. Giontini, Ljubljana.

«Učiteljski Tovariš» izhaja na celi poli velike osmerke 1. in 16. dan vsakega meseca; ako je pa na ta dan nedelja ali praznik, izide dan poprej ali pa dan pozneje. — List stoji za vse leto 3 gld., za pol leta 1 gld. 50 kr. Udje «Slovenskega učiteljskega društva» prejemajo list za 2 gld. na leto, za 1 gld. na pol leta.

Spisi naj se blagoizvolijo pošiljati uredništvu v Ljubljano, Komenskega ulice št. 9; naročnino pa prejema gospod Fr. Kokalj v Ljubljani na Bregu št. 16.

Vse pošiljatve naj se pošiljajo franko.

Lastnik: Slovensko učiteljsko društvo v Ljubljani. — Tisek R. Miličeve tiskarne v Ljubljani.